
Farligt avfall – utmaningar och möjligheter för den bästa hanteringen framåt

Ellen Einebrant
Vd Återvinningsindustrierna

The background image shows two workers in high-visibility green safety gear and orange hard hats. They are standing in an industrial setting, possibly a recycling plant, with metal structures and equipment visible. The worker on the right is pointing upwards. A small yellow icon of a speech bubble is in the top left corner.

Återvinningsindustrierna

Branschorganisationen för privata insamlings- och återvinningsföretag.

Medlemmarna; omsätter **35** miljarder kronor och har **10 000** anställda.

Hanterar 15 miljoner ton avfall varav drygt **60** procent materialåtervinns till nya råvaror.

Återvinningsindustriernas fokus

- Att företräda medlemsföretagen
- Att skapa bra förutsättningar när lagar och regler formas.
- Att vara en mötesplats

Farligt avfall

Farligt avfall kan skada människor eller miljö om det hanteras på fel sätt.

Till farligt avfall räknas allt som kan vara giftigt, cancerframkallande, fosterskadande, miljöfarligt, smittförande eller brandfarligt.

Spårbarhetssystemet för farligt avfall

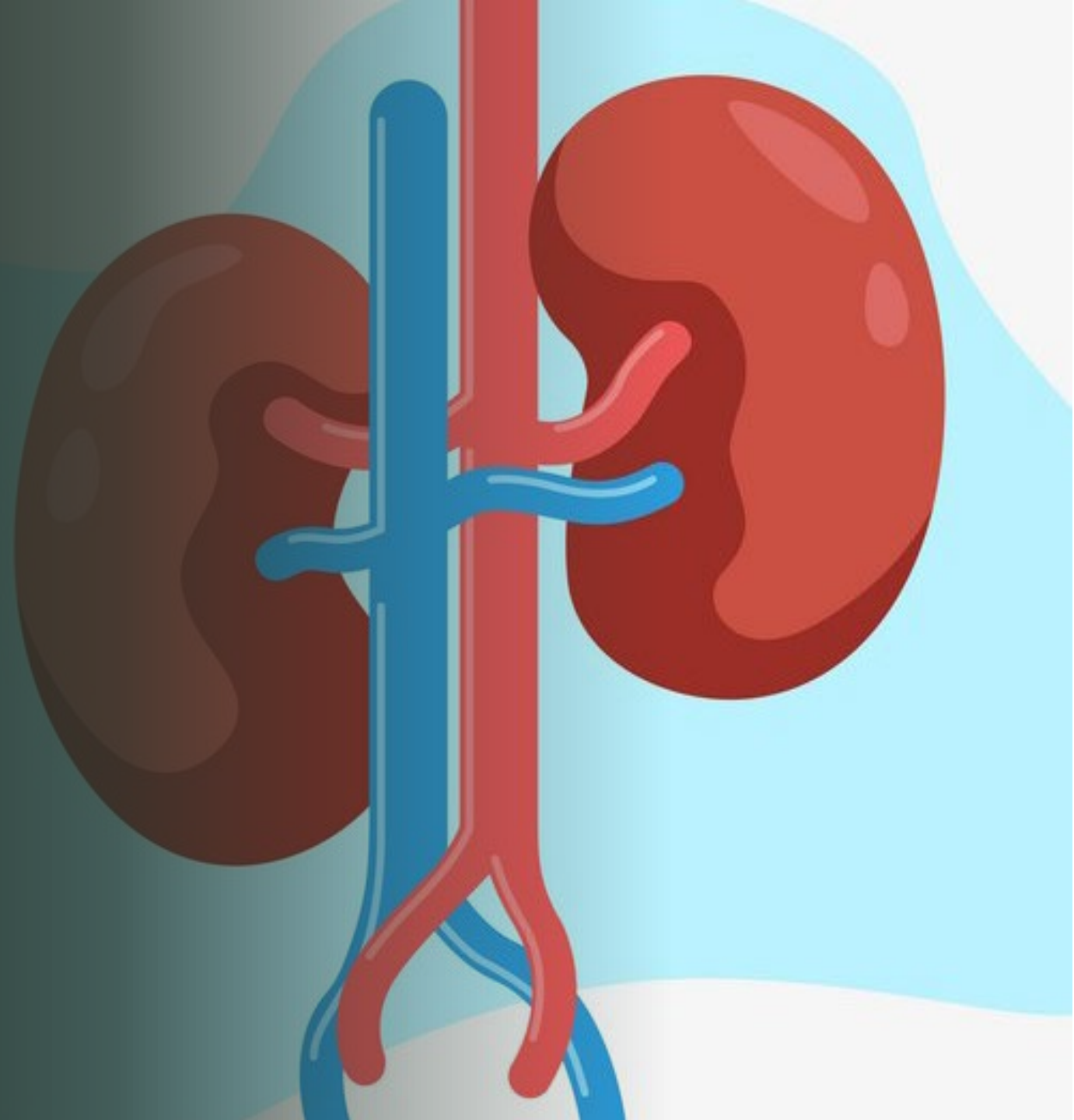
Den verksamhet som producerar, samlar in eller behandlar farligt avfall måste rapportera det till Naturvårdsverkets digitala spårbarhetssystem.

Framåt: Fler aktörer behöver anslutas och systemet måste förbättras.

Återvinningsföretagen - samhällets njure

- Experter på att rena samhället från ämnen som inte ska fortsätta cirkulera.
- Sanerar mark, vatten och inkommande material till anläggningar.
- Hög kompetens kring provtagning säkerställer att gränsvärden hålls.
- Farliga ämnen avlägsnas från materialen.
- Dock återvinns vissa farliga avfall som ska in i ny säker användning, såsom ex glykol.
- För att säkerställa en miljöriktig hantering är det centralt att anlita seriösa aktörer.

Aktuellt - internationella regelverk om farligt avfall

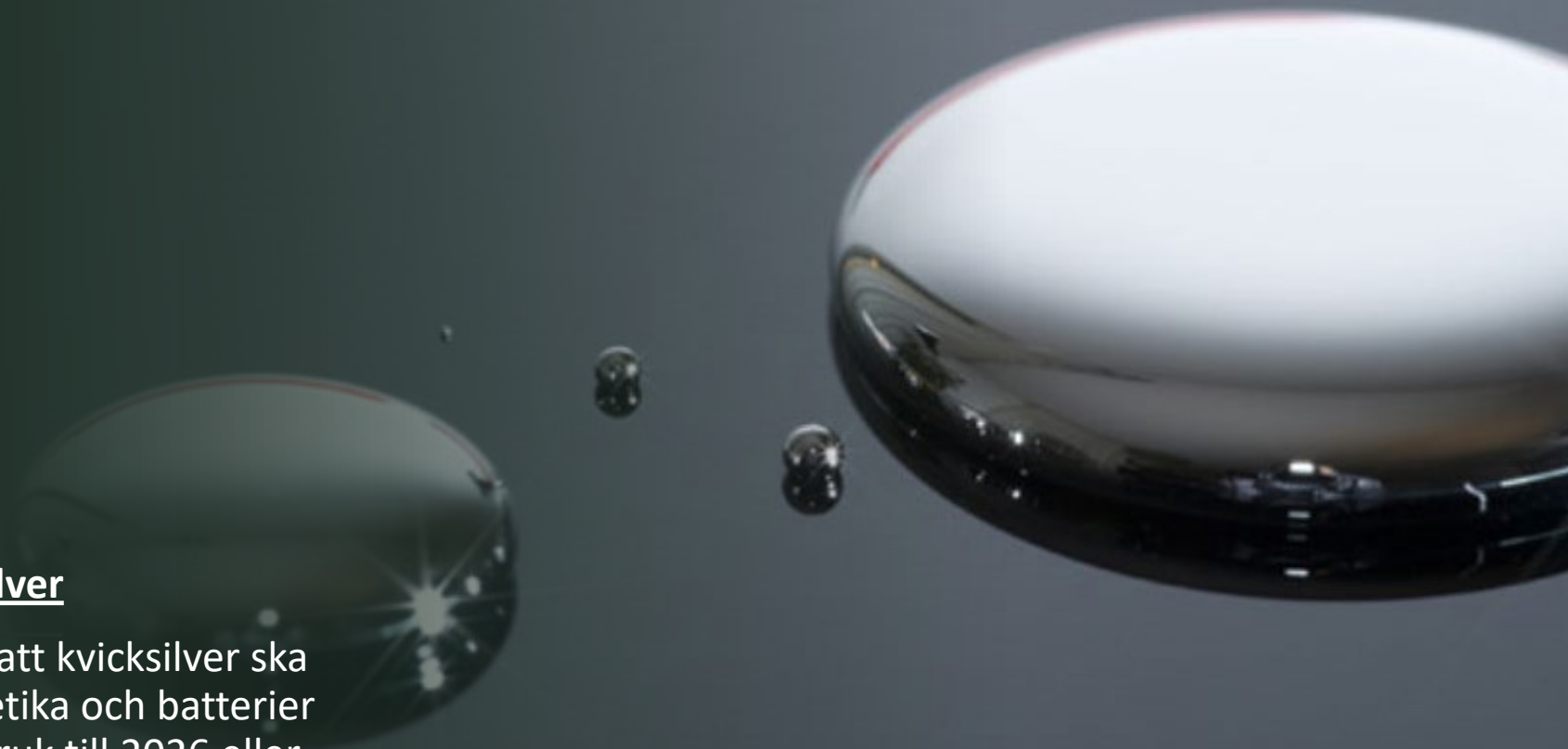
Baselkonventionen om gränsöverskridande transporter av avfall

- Regeringen har under våren 2024 föreslagit, med Frankrike och Danmark, att textilavfall ska inkluderas i Baselkonventionen. Det föreslås göras i likhet med vad som idag ingår för elektroniskt avfall.
 - ✓ Krav på att förhandsgodkännande inhämtas för import och export av textilavfall.
 - ✓ Förbud mot export av farligt textilavfall, t.ex. fläckat med kemikalier eller färg.

Aktuellt - internationella regelverk om farligt avfall

- Minamatakonventionen om kvicksilver
 - Under 2023 kom man överens om att kvicksilver ska fasas ut på global nivå i t.ex. kosmetika och batterier till 2025 och i lampor för allmänt bruk till 2026 eller 2027.
 - Det har också fastställts kriterier för när avfall som innehåller kvicksilver ska betraktas som farligt avfall.
-

Snart ny EU-kommission på plats

Jessika Roswall föreslås bli ny EU-kommissionär för *miljö, vattenresiliens och en konkurrenskraftig cirkulär ekonomi*

EU-kommissionen har meddelat att det bl.a. kommer två nya paket:

- *Circular Economy Act*
- *Chemicals Industry Package*

Ny EU-lagstiftning

REACH

- Revideringen av REACH kommer snart.

Produktpass

- EU:s nya batteriförordning innehåller krav på s.k. batteripass, alltså produktpass för att kunna identifiera batterierna, ge information om innehåll m.m.
- EU:s nya förordning om ekodesign för hållbara produkter innebär att det kommer ställas krav på information om innehåll i varor, t.ex. farliga ämnen, via digitala produktpass.

PFAS

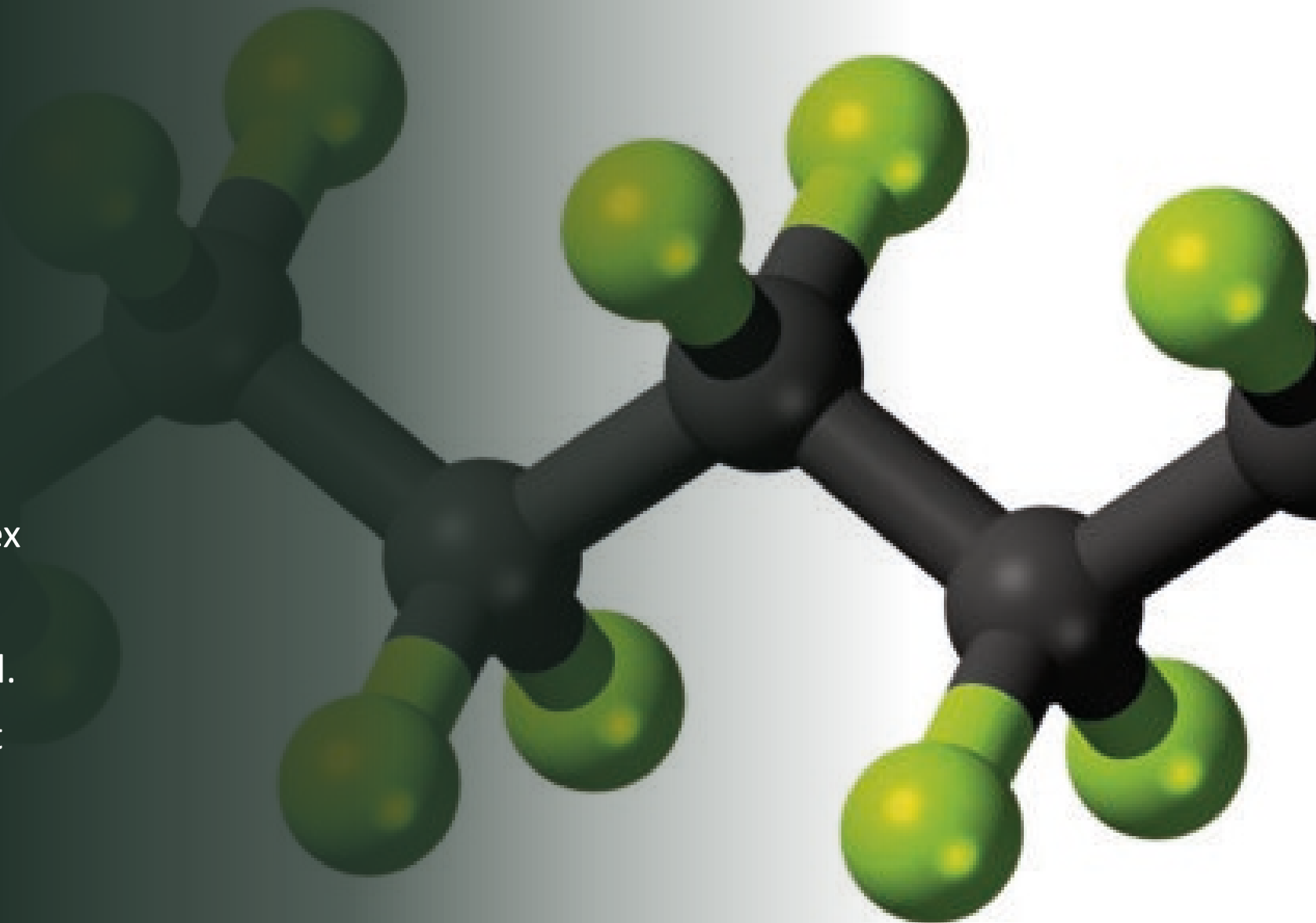
- Ett förbud mot PFAS-gruppen PFHxA, som bl.a. används i kläder och material i kontakt med livsmedel, röstades igenom under våren 2024.
- I EU:s nya förpackningsförordning införs också ett förbud mot förekomsten av PFAS.

PFAS

PFAS är ett samlingsnamn för en komplex grupp av 10 000 ämnen.

De är syntetiskt framställda och används i ett stort antal produkter, ex brandsläckningskum och impregneringsmedel, men också i regnkläder, stekpannor och tandtråd.

PFAS är vitt spridda i miljön, extremt långlivade och vissa har visats ha negativa effekter på människor och djur.

PFAS

PFAS påverkas immunförsvaret hos barn, vilket även kan minska effekten av vaccin.

Hälsa och miljö

Alla PFAS är att betrakta som särskilt farliga ämnen.

För ett fåtal PFAS finns det belegg för att de är toxiska, dvs skadliga för hälsa och miljö, ex PFOS och PFOA.

I dag har 99 % av alla människor detekterbara nivåer av PFAS i sitt blod.

Sköldkörtelsjukdomar

Förhöjda blodfetter

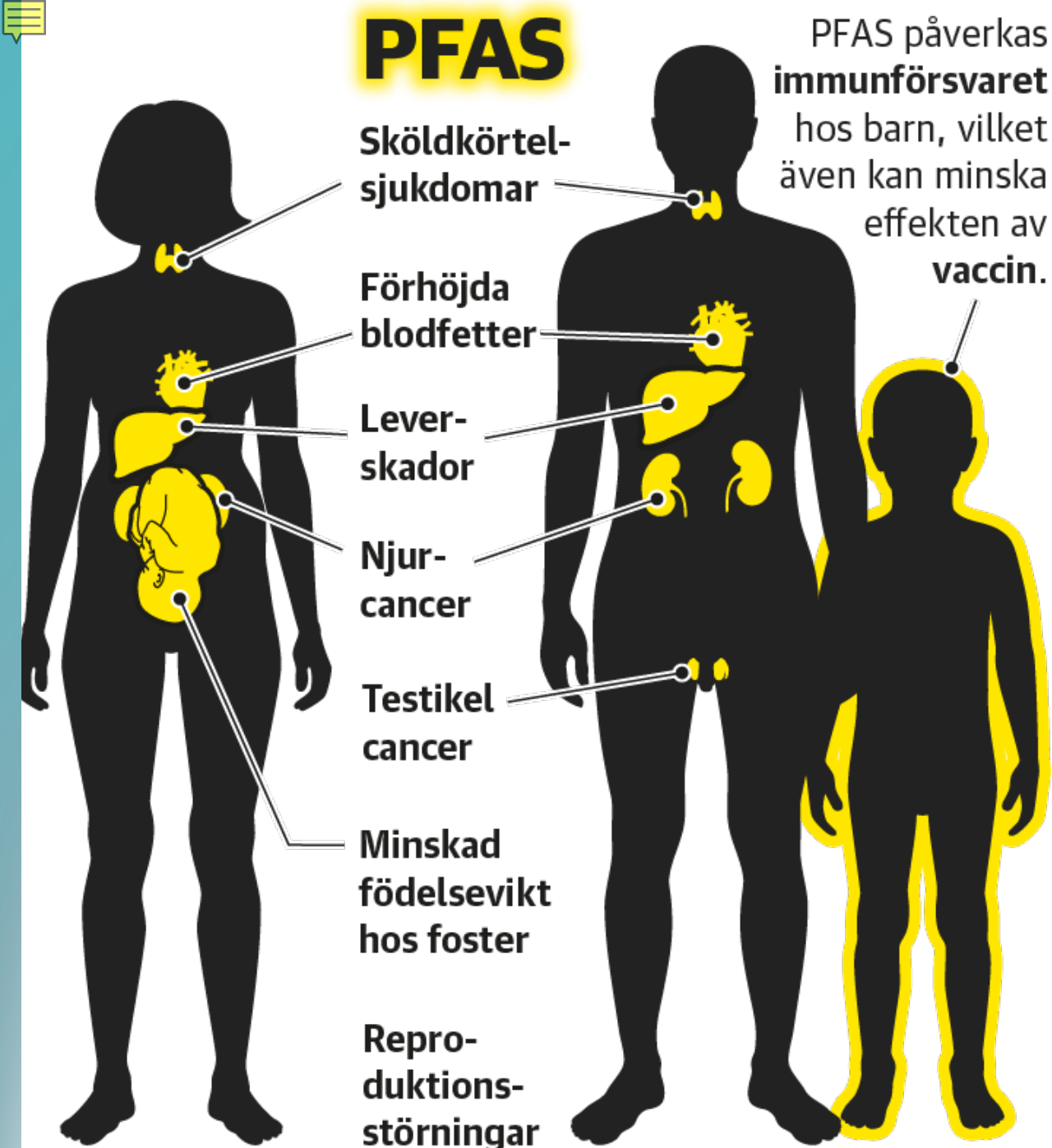
Lever-skador

Njur-cancer

Testikel cancer

Minskad födelsevikt hos foster

Reproduktionsstörningar

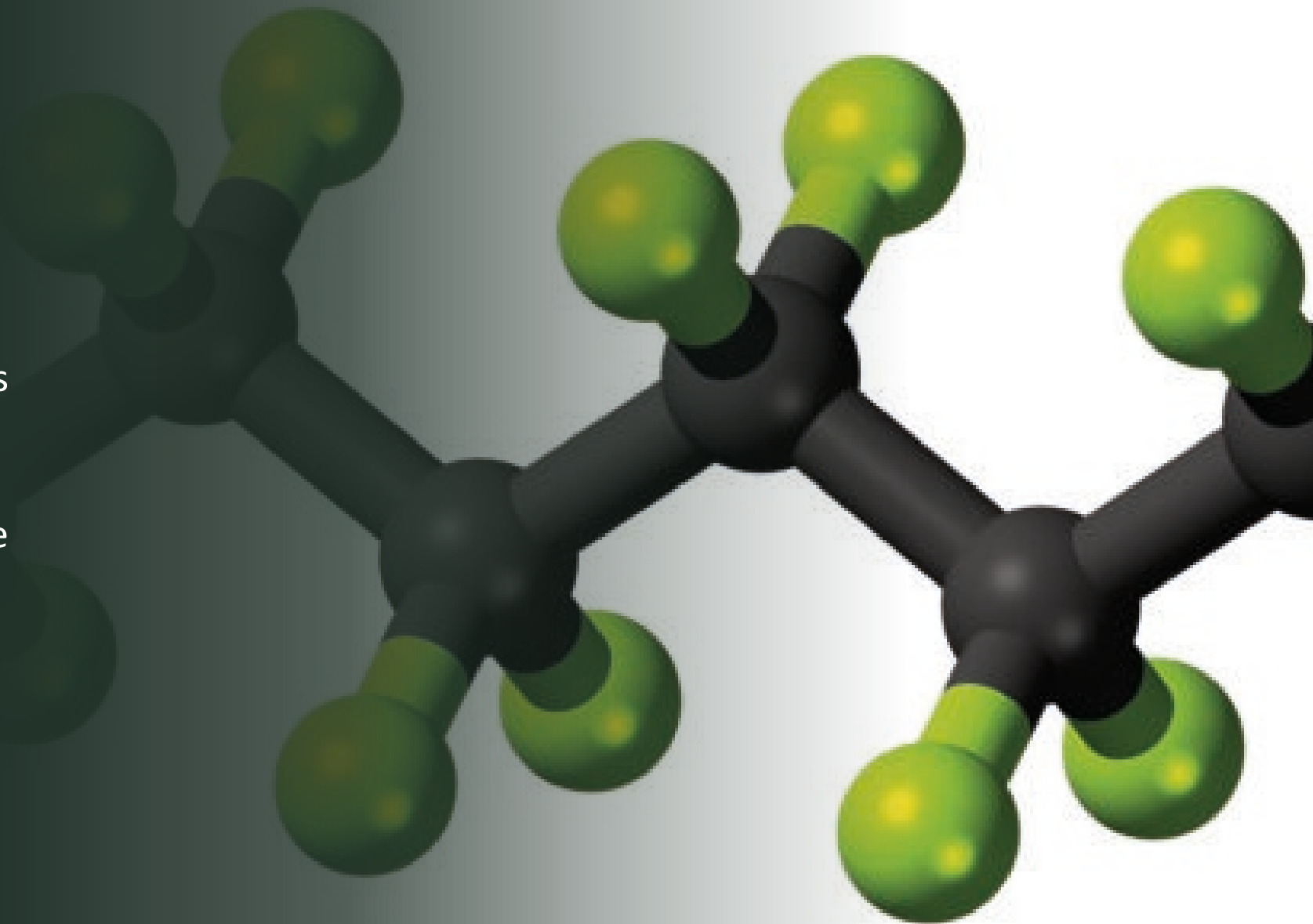

Exponering

PFAS är vitt spridda i miljön och finns bland annat i livsmedel, luft och damm.

Dricksvatten och fisk från förorenade områden kan vara betydande källor till exponering.

PFAS-förgiftade invånare i Kallinge får skadestånd

A close-up photograph of a hand holding a clear glass under a running faucet. Water is pouring into the glass, creating a splash and many bubbles. The background is dark and out of focus, showing a sink drain. The text is overlaid in white on the center of the image.

Uppsala Vatten fick
skadestånd av
Försvarsmakten

Få renar bort PFAS, men tekniker finns

Svårare få bort PFAS i jord än vatten.

Nycklar framåt

- Förbud mot att tillsätta PFAS i nya produkter måste bli verklighet.
- Ett utökat samarbete krävs för att förebygga spridningen av PFAS i miljön framöver.
- Nya metoder för att mäta och analysera PFAS behöver utvecklas.
- Provtagning, mätmetoder och tillsyn behöver harmoniseras för att åstadkomma likvärdig hantering i hela Sverige/EU.
- En finansieringsfond för sanering av PFAS behöver inrättas.

Stort tack!

Hör gärna av er:

ellen.einebrant@recycling.se

070-460 60 35